

1912-05-22

FACTS

Document type:
Note

Sender's location:
København

Sender info (seal, address, etc.):
Udvalget for Naturfredning

Archive:
Mappe 98 nr. 6

UDVALGET FOR NATURFREDNING .

Kjøbenhavn, den 22 Maj 1912 .

Afskrift.

Bestyrelsen for "Foreningen for Naturfredning".

I Foraaret 1905 dannede de tre naturvidenskabelige Foreninger, "Den naturhistoriske Forening i Kjøbenhavn", "Dansk botanisk Forening" og "Dansk geologisk Forening" et "Udvalg for Naturfredning", bestaaende af tre Medlemmer af hver af disse Foreninger. Udvalget holdt sit første Møde den 26 Maj 1905; dets Formand har indtil Udgangen af 1911 været Professor Dr. phil. Eug. Warming.

"Udvalget" har til Opgave "indenfor Danmark at søge saavel enkelte Plante- og Dyreformer, der spiller en Rolle i Landets Natur eller Historie eller af anden Grund frembyde Interesse, som ogsaa hele Plante- og Dyresamfund, bevarede for Ødelæggelse eller Udryddelse; ligeledes vil det søge at faa fredet om særlige naturskønne Egne, Landskaber og Landskabsformer eller andre Naturgenstande, der ere ejendommelige for vort Land eller tjene til Belysning af dets Historie, saaledes at Efterverdenen gennem slige Exempler vil kunne danne sig et Begreb om Landets tidligere naturlige Udseende og dets oprindelige Dyre- og Planteverden; alt dette dog kun under Hensynstagen til berettigede kulturelle og materielle Krav."

Meddelelsen om Udvalgets Dannelse og om dets foranførte Formaal udsendtes i Maj 1906 til Dagspressen og optoges i denne. I 1909 udgaves med Carlsbergfondets Understøttelse en af Udvalgets Medlemmer Magister A. Mentz under Medvirkning af Udvalgets øvrige Medlemmer forfattet, rigt illustreret Bog, "Naturfredning særlig i Danmark" (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag), der sluttede med at opfordre alle og enhver til at give Udvalget Meddelelse om Fredninger, der muligen kan væ-

re undgaaede dette Opmærksomhed og navnlig til at bringe For-
slag til Fremning af saadanne "Naturindesmarker", som maa
at være Freddings værd."

I de forløbne 7 Aar har Udvalget forsvigt arbejdet
uført, har holdt flere Møder omhyggeligt, er trossat i For-
bindelse med en stor Række Land, som bl.a. det i dette Virk-
somhed, har optaget til Overvejelse og Undersøgelse et anse-
ligt Antal Spørgsmål om Fremning af, hvad man med en fra Udval-
det læst Betegnelse har kaldet "Naturindesmarker", har for-
handlet med Regeringsmyndighederne om Håndt, hvor en saadan
var fornøden o.s.v.. Udvalget kan da ogsaa se tilbage paa no-
get Udbytte af sin Virksomhed; de opnåede Resultater ville
maaske synes beskedne; men de kunne dog neppe ansees for bety-
dingsløse i Betragtning af, at de ere tilvejebragte alene ved
at vække Interesse for Fremningen, idet Udvalget ikke ræder
over pekuniære Midler til direkte at iværksætte Fremningsfor-
anstaltninger.

Til Oplysning om Beskæffenheden af de Opgaver, med
hvilke Udvalget har beskæftiget sig, skal anføres følgende Til-
fælde, i hvilke Udvalgets Arbejde har haft det positive Resultat,
at Fremningen er sikret.

Til Beskyttelse af det naturlige Dyreliv:

Fra Klagbanken i Ringkjøbing Fjord er det derved
rige Fugleliv og Fuglenes Rugepladser bleven fredede paa et
Areal af 84 Td. Land.

Fredet er den sidste Højrekoloni i Johnstrup Vang.

Til Værn for de Jydske Høders Dyreliv imod Ødelæggel-
se ved Hedebrand har Udvalget opnaaet, at Justitsministeriet
ved Bekendtgørelse af 30 Maj 1907 har indskærpet Overvågen
af Brandlovgivningens Bestemmelser.

Til Sikring af sjældne eller interessante Urter og
Traer af Landets naturlige Flora:

Bevarelsen af Voksestederne for sjældne Planter, der
truedes med Udryddelse eller som allerede tilfælde var fredede,
(i Bølle Skov og i Skove ved Jagerspris og ved Ringsted) er
bleven sikret.

Naturlige Rugebøge ere fredede i Blagelunde Skov og
i Skovene ved Jagerspris, samt

Markellige, gamle Ruge sømsteder og i en Skov paa Tol-
land.

Markellige naturlige Skovarters Bevarelse er sikret
somlig:

Tre større Rugekrat i Jydske Vesterskovskitter, "Den
forvitrede Skov" ved Tilsø, naturligt Rugekrat i Himmel-
kjer Eng ved Sønder-Feldberg Hede; Rugekrat i Ruge-
saar af smaalet Land; Skovstrøminger med naturlig Skov-
gætation paa Bornholm.

Andre "Naturindesmarker" saaledes Magleboen i Grib
Skov.

En Del andre "Naturindesmarkers" Fremning er under
Forberedelse, men det foran kort refererede tilendbragte Ar-
bejde kan ansees for tydelig for Karakteren af Udvalgets Virk-
somhed, som synes fortæst i samme Spor som hittil med de til
dette Raadighed staaende Midler, der først og fremmest bestaar
i dette Raadigheds Arbejde.

I 1911 dannedes efter Initiativ af Den danske Turist-
forenings sjællandske Afdeling "Foreningen for Naturfredning."

Udvalget har naturligvis kun med Tilfredshed kunnet
se, at en anden Kreds af Medborgere end den, Udvalget nærmest
repræsenterer, anser sig om Arbejdet for lignende Formaal som
dette; det er at Vidnesbyrd om en almindelig udbredt Forstaa-
else af, at man her i Landet faaer Trang til at værne om den
Natur, der er bleven os overgivet fra Fædrenes, overalt, hvor
den ikke maa vige for kulturelle Krav.

Men paa den anden Side maa Udvalget anse det for ønske-
ligt, at de to, indbyrdes uafhængige Organer for Arbejde med
samme Maal træffe en Overenskomst, hvorved de kunne støtte hin-
anden, da en Mangel paa Samarbejde let medfører Spild af Tid
og Kræfter, vel ogsaa stundom besværlige Kollisioner; saadan
ne have allerede været sporede.

Udvalget har ment, at de to Organers Sammensættelsehistorie at kunne slutte, at en end begge have samme Hovedformaal, saa have dog hvert af dem Opmærksomheden særlig henvendt paa sin Del af den fælles Opgave. Det ældre Organ "Udvalget" er Repræsentant for en Kreds af Videnskabsdyrkere, der søger at værne de endnu eksisterende Mindes om Landets Sammensættelsehistorie, om Virkningen af de Kræfter, der herved have været rædende, samt om dens naturlige Dyre- og Planteverden. Det yngre Organ, "Foreningen" er udgaaet fra den danske Turistforening og synes nærmest at repræsentere de ikke særlig naturkynlige Iagttagere af Landets naturlige Skønhed og dens overleverede Hjemdømmeligheder.

Man har derfor antaget, at der med Nytte vil kunne etableres en Arbejdsdeling mellem disse to Organer for Naturfredning, saaledes at der trafes en Overenskomst imellem dem om en Deling af det fælles store Virksomhedsomraade og en Aftale om Samarbejde, hvor saadan synes ønskelig.

- Det første Skridt hertil kan formentlig bestaa i
- 1) en af begge Parter særskilt Præcision af hvors særlige Del af Naturfredningsarbejdet; det næste i
 - 2) et Tilsvaer fra begge Parter om at støtte den anden Part i dens Virksomhed og at etablere et Samarbejde paa Grænsesomraader, eller hvor et Samarbejde af andre Grunde synes ønskelig; det tredje endelig i
 - 3) at de truffne Aftaler af begge Parter bringes til Offentligheds Kundskab. I Henhold hertil tillader Udvalget sig at fremsætte følgende positive Forslag:

Begge Organer vedtage:

(ad 1), at Foreningens Arbejdsomraade særlig bestaar i Fredning af bestemte naturlige Tilstande, især saadanne som præge Landskabet, og som ere af æsthetisk eller kulturhistorisk Betydning, samt i Tilvejebringelsen af Foranstaltninger, der gjøre de fredede Omraader let tilgængelige; at Udvalgets Arbejdsomraade særlig omfatter Fredning af enkelte Naturmindeamærker eller af Naturforhold af saadant Omfang, at de fremtræde i Landskabet, men som søges fredede, væsentligst fordi

de have naturhistorisk Interesse, saavel biologisk - derunder faunistisk og floristisk - som geologisk;

(ad 2) at begge Parter henviser saadanne Opgaver, som efter foranstaaende Forklaring henhører under den anden Parts Virksomhedsomraade, til denne, som erklære sig villige til Samarbejde paa Omraader, hvor de æsthetisk-historiske Hensyn kunne trænge til Støtte af de naturhistoriske og omvendt, eller hvor Opgaverne Størrelse eller tidligere Arbejder fra den ene Part gør Samarbejde ønskeligt;

(ad 3) at begge i Forening udsædte og offentliggøre en Meddelelse til Dagspressen om den stedfunde Overenskomst og det vedtagne Program for en Deling af Arbejdet for "Naturfredning i Danmark".

Endelig foreslases, at denne Overenskomst til enhver Tid skal kunne opsiges af en af Parterne efter Forhandling mellem Udvalget og Foreningens Bestyrelse.

Om hvortil den højtætede Bestyrelse for "Foreningen for Naturfredning" kan acceptere dette Forslag, deren imøde - see behørigt.

P. U. V.

(sign.) O. Müller.

P. t. Formand.